

Щодо підготовки до проведення
10-го засідання Міжурядової німецько-української комісії
із співробітництва у справах осіб німецького походження, які проживають в Україні

Звіт про результати діяльності Ради німців України 2018/2019

Інформаційна довідка про РНУ: німців в Україні – 33 тисячі 302 особи за Всеукраїнським переписом населення 2001 року. Головний координуючий орган, який представляє інтереси етнічних німців в Україні, – це Рада німців України (РНУ). Напрямами діяльності РНУ є: розвиток культури, освіти, вивчення німецької мови, соціальні проекти, реабілітація, в тому числі архівно-пошукова допомога, підтримка досліджень з історії німців, бізнес та економіка, партнерство між містами Німеччини та України, молодіжна робота, в тому числі міжнародні молодіжні обміни. За підтримки Федерального уряду Німеччини у понад 60 населених пунктах України працюють німецькі центри зустрічей, де вивчається німецька мова та історія, працюють гуртки декоративно-прикладного мистецтва, театру, танців, співу та ін.

Протягом 2018 року було проведено 378 проектів, з них: локальних – 320, міжрегіональних – 53, міжнародних – 5. На 2019 рік заплановано понад 340 проектів.

Минулий рік був дуже плідним, як для німецької меншини в Україні, так і для німецько-українських відносин. Головною зовнішньополітичною подією року став, безумовно, візит Федерального канцлера Німеччини Ангели Меркель до Києва. Для німецької меншини важливу роль відіграло успішне проведення в Києві чергового засідання Міжурядової німецько-української комісії із співробітництва у справах осіб німецького походження, які проживають в Україні. Складною залишається ситуація в Криму та на Донбасі. Німцям з цих регіонів у своїй роботі ми приділяємо особливу увагу та, там де це можливо, надаємо матеріальну допомогу, було організовано декілька додаткових проектів та інтенсивний курс з вивчення німецької мови.

Німецька мова стає пріоритетом номер один в нашій роботі. У більш ніж 26 населених пунктах активно розвиваються мовні курси, продовжують працювати «Школи після школи» та дитячі мовні майданчики. Більше 45 німців із Донбасу вивчають німецьку мову online, деякі, розпочавши з нуля, вже досягли рівня B1.

Особливо хочеться відзначити результативність двох проектів:

- Заходи до 290-річчя від дня заснування німецьких колоній в Закарпатті. Успішне проведення яких, стало гарною репетицією і основою для підготовки до 300-річного ювілею в 2028 році.
- Мобільна виставка «Німці в Україні: історія і культура», яка особливо активно працювала протягом року та користується великим попитом. 3 липня 2018 по червень 2019 вона була представлена для більш ніж 7000

відвідувачів в 10 містах України та 4 Німеччини. Розпочато роботу з розробки аудіогіда до виставки та її дидактизації для школярів. До кінця року ми чекаємо на продовження роботи проекту та його розширення ще на 24 стенди.

В цьому році ми успішно презентували деяких авторів із числа німецької меншини на Міжнародному фестивалі «Книжковий Арсенал». Ми впевнені, що в наступному році зможемо представити більше цікавих робіт від наших письменників ще й на Лейпцігському та Франкфуртському книжковому ярмарку.

Завдяки підтримці, як з боку України, так і з боку Німеччини, наші організації змогли провести майже 400 проектів. Ось деякі з них: понад 14 BIZ-семінарів з підвищення кваліфікації, конкурс «Unser Besten», дитяча мовна академія, всеукраїнський молодіжний форум, фестиваль національних культур «Етнофест», фестиваль німецької культури «Karpatenland», відкриття «Тижнів Німеччини» в Чернівцях, міжнародний молодіжний обмін «Zeit zum Handeln» і багато інших.

В комюніке 2018 року був пункт щодо необхідності підтримки громадських німецьких організацій у пільгової оренді. Завдяки цьому та розумінню місцевої влади ми отримали підтримку у Дніпрі, Львові, Маріуполі та ін..

Крім цього, ще декілька прикладів підтримки з боку міста та області:

- У 2018 році видатки з міського бюджету Мукачєво на підтримку Фестивалю «Karpatenland 2018» становили близько 60 000 грн. Надається підтримка центру німецької культури «Паланок» і працює німецька редакція програм на обласному телеканалі UA: Закарпаття.
- У 2019 році заявка громадської організації «Міжнародне товариство німців України – Відергебурт» перемогла у конкурсі на кращий культурно-мистецький проект Департаменту культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації). На кошти гранту 25.05. було проведено фестиваль національних культур «Етнофест». (Приблизно 80 000 грн.)
- У 2019 році громадська організація «Маріупольське товариство німців-Відергебурт» за результатами конкурсу отримує від Маріупольської міської ради підтримку на ремонт фасаду будинку, в якому організація проводить свою діяльність. (Приблизно 160 000 грн.)

РНУ підкреслює, що важливу роль у використанні та збереженні німецької мови і культури німецькою меншиною відіграють мовні асистенти Goethe-Institut, лектори DAAD (Німецька служба академічних обмінів), волонтери програми EVS/IJGD (Європейський волонтерський сервіс). З 2019 року РНУ долучається до ifa-Entsendeprogramm, в рамках якої менеджер з питань культури допомагатиме в бюро РНУ. Беручи до уваги те, що мовні асистенти Goethe-Institut та ifa-Kulturmanager допомагають безпосередньо у німецьких культурних центрах, ми звертаємось до Комісії з проханням зазначити в Комюніке необхідність збільшити їх кількість на наступні роки.

У 2021 році виповнюється 80 років депортації німців України. РНУ планує проводити меморіальні заходи, присвячені цій трагічній події. Просимо створити оргкомітет та підтримати його на державному рівні.

- Восени 2018 року вийшла книга «"Великий терор" в Україні: Німецька операція 1937-1938 рр.». Книга включає 258 документів про перебіг та наслідки репресій за етнічною ознакою. Це результат багаторічної співпраці

Архіву СБУ з Норд-Ост Інститутом (Інститутом культури та історії німців Північно-Східної Європи при університеті м. Гамбург). Книга мала великий резонанс. Восени 2019 вийде її переклад німецькою мовою. Для нас дуже важливою є допомога в діджиталізації архівних матеріалів, які мають відношення до німецької меншини (період колонізації, репресій комуністичного режиму).

- Ми вважаємо, що кількість проектів, які підвищують поінформованість населення України та Німеччини про німецьку меншину України (документальні фільми, виставки та інше) має збільшуватись. У 2019 році громадська організація «Всеукраїнське об'єднання Німецька молодь в Україні» подала заявку «Етнічна мозаїка України» на конкурсну програму «Підсилення потужності українського аудіовізуального сектору» Українського культурного фонду. Проект передбачає сценарну розробку та препродакшен 8 анімаційних роликів, що розповідають на загальній про етнічні спільноти, які проживають на території України (німців, кримських татар, ромів, греків тощо). Наша заявка пройшла у 2 етап відбору і нас запрошено на співбесіду. Маємо надію, що у найближчий час ми отримаємо фінансування (Приблизно 426 000 грн.). В рамках проекту ми вже у цьому році зробимо два пілотних мультфільми про німців та кримських татар.

Потребу в інформації в мережі Інтернет задовольняють Портал німців України, «Вісник Ради німців України», YouTube-канал «відеожурнал» і велика кількість регіональних сайтів та Інтернет-сторінок в соціальних мережах. Наші документальні фільми не раз безкоштовно транслювалися на обласних телеканалах. Паралельно з відеожурналом ми запустили ще один YouTube-канал – Deutsch.in.ua, на якому ми публікуємо безкоштовні відео-лекції з вивчення німецької мови, які будуть корисні не тільки представникам німецької меншини, а і школярам, які готуються до здачі ЗНО з німецької мови.

Варто зазначити, що 27-29 вересня 2019 року в Івано-Франківську в рамках конференції Асоціації українських германістів відбудеться круглий стіл на тему «Die deutsche Minderheit als Thema im ukrainischen Schul-und Hochschulunterricht». Захід проходитиме за участі експертів Goethe-Institut, Міністерства освіти і науки України, Асоціації українських германістів та ін. Однією з цілей РНУ є включення інформації про «німецьку меншину» до навчальних матеріалів та програм для українських школярів та студентів. Для цього в рамках проекту ми хотіли б тісно попрацювати з істориками, викладачами німецької мови та Міністерством освіти і науки України. Під час заходу ми хотіли б конкретно обговорити всі теми, що стосуються загальної історії німецької меншини та відомих особистостей, а також дати відповідні рекомендації Міністерству освіти і науки України, видавництвам та авторам підручників, а також викладачам німецької мови. Паралельно ми хотіли б дізнатися про найкращий міжнародний досвід у цій сфері. Крім цього, ми працюємо над створенням брошури-посібника «Німці в Україні» для шкіл із вивченням німецької мови. Основою для посібника стали матеріали мобільної виставки «Німці в Україні: історія і культура».

Для нас дуже важливо зберегти «місця пам'яті», пов'язані з німецькою меншиною. В цьому контексті ми хочемо створити спільну робочу групу та вивчити питання реставрації, наприклад Нойбурзької кірхи в с. Новоградівка (Одеська область), Петропавлівського костелу в с. Степове/Карлсруе (Миколаївська обл.), Шарівського палацу в смт. Шарівка (Харківська обл.), реального училища та гімназії Євангелістської лютеранської громади (Київ), собору Успіння Пресвятої Богородиці в с. Лиманське/Зельц, дерев'яного костелу Святого Франциска Борджія у с. Розлуч (Львівська обл.), будинку Святослава Ріхтера в м. Житомир, Палацу

Шенборна в с. Карпати, Білого Палацу Шенборна в м. Мукачево, Німецького Дому в м. Чернівці та ін..

Беручи до уваги важливість німецько-українського молодіжного обміну, РНУ пропонує включити представника Міністерства молоді та спорту України до складу делегації для представлення цього питання на засіданні та проведення можливих консультацій з профільним міністерством ФРН.

РНУ пропонує на наступне засідання Комісії (у 2020 році) збільшити кількість представників від німецької меншини. Для РНУ важливо, щоб у засіданні змогли взяти участь додатково 2-3 представники німецької меншини з регіонів та експерти з мовної роботи та інших напрямків.

Ми бачимо своє майбутнє в Україні і хочемо не тільки зберегти свою історико-культурну спадщину, але й бути максимально корисними для розвитку партнерства між Україною і Німеччиною.

У додатку надсилаємо перелік проектів РНУ, проведених у 2018 році та запланованих на 2019 рік.

З повагою,

Голова Ради німців України

В.І. Лейсле